ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ

ਬਟਲੀਬੋਈ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਬਨਾਮ
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2012 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1968)
ਸਤੰਬਰ 21, 2023

[ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਐਮ.ਐਮ. ਸੁੰਦਰੇਸ਼, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮੁੱਖ ਨੋਟਸ

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 37 ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ।

ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 – ਧਾਰਾ 37 – ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ – ਵਿਚਾਲਣਾ ਨਾਲ – ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲੰਤ ਨੂੰ ਟਰਨਕੀ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲੰਤ ਨੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਕੇਵਲ 80% ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ – ਮਾਮਲਾ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ – ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਰਲ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਰੀ ਜਵਾਬੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਛੱਡਣ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਦਾਵੇ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ – ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਉਚਿਤਤਾ ਦਾ:

ਫੈਸਲਾ- ਗਣਨਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਜੀਬ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਰਚ 'ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਲਾਭ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ – ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ – ਨੁਕਸਾਨ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜੋ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ – ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪੂਰਾ ਜਾਅ ਦਿੱਤਾ

ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਪਾਸੇਦਾਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਬੇਤਹਾਸਾ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਾਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਮਝਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਾਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ, ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ - ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾਂ ਉਭਰ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਘਾਟ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣੀ ਜਾਂ ਅੱਧੀ-ਦੁੱਗਣੀ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਵੀ ਹਨ - ਇਸ ਲਈ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। r.w.a. 34.

s. 34 – ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ – ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ:

ਫੈਸਲਾ: ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯੱਤਤਾ ਹੈ – ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ/ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਦ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਨਿਆਇਕ, ਮਨਮਾਨਾ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ, ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਵੇ – ਜਦੋਂਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਝਗੜਾ ਹੱਲ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 'ਨਿਆਂਪੂਰਣ' ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ –ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਲਿਕ ਹਨ, ਅਗਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਠੇਕਾ – ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ – ਤਰੀਕਾ ਲਈ – ਹੱਡਸਨ ਦੇ, ਐਮਡੇਨ ਦੇ, ਜਾਂ ਐਚਲੇਅ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਰਗੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ:

ਫੈਸਲਾ: ਤਿੰਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਸਿਦਾਂਤਕ ਗਣਿਤੀ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥਗਤ ਮਾਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਨੁਕਸਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ – ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੀਕਰਣ ਜਾਂ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ(ਵਾਂ) ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਹੱਡਸਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਫਾਰਮੂਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਣ-ਸੋਖਿਆ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਖੁਰਦਬੀਨੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਗਣਨਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ। s. 34 –

ਇੱਕ ਮਧਿਅਸਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ - ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੀ ਅਭਿਵਿਆਖਿਆ - ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ - ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਹਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਦਰਭਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਬਰਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 181:[2006] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 409; ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (2015) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 49:[2014] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 895; ਏ.ਟੀ. ਬ੍ਰਿਜ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ (1984) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 59; ਹਾਈਡਵਾ ਦੇਲੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦੁਰਗਾ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1:[2002] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1001; ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਾਵ ਪਾਈਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ. (2003) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 705;(2003) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 691; ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫ੍ਰੈਂਡਸ ਕੋਲ ਕਾਰਬੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ (2006) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 445; ਸੇਂਟੋਟ੍ਰੇਡ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਟਲਜ਼ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਾਪਰ ਲਿਮਿਟੇਡ (2006) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 245; ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ (2008) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 80:[2008] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 785; ਜੇ.ਜੀ. ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2011) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 758:[2011] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 486; ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਐਸ.ਐਨ. ਮੁਰਥੀ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 718:[2011] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 295; ਰੇਨੁਸਾਗਰ ਪਾਵਰ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੋ. 1994 ਸੁਪ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 644:(1993) 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 22; ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਸਪਾਤ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਨ ਚੰਦ ਰਾਮ ਸਰਨ (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 306:[2012] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਓ.ਐਨ.ਜੀ.ਸੀ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟਰਨ ਗੇਕੋ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ., (2014) 9 ਐਸ.ਸੀ. 263:[2014] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਰਿਲਾਇੰਸ ਅਤੇ ਇਨੇਵੇਸ਼ਨ ਦਫਤਰ-ਕਮ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ 1992 ਸੁਪ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312; ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (1999) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 10:[1998] 3 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 594; ਐਮ.ਐਮ.ਟੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤਾ ਲਿਮਿਟੇਡ. (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 163:[2019] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1023; ਸਾਗੁੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2019) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 131:[2019] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 522 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੌਬਿਨਸਨ ਬਨਾਮ ਹਾਰਮਨ (1848) 1 ਐਕਸ 855 ਤੇ 855; ਲਿਵਿੰਗਸਟੋਨ ਬਨਾਮ ਰੇਵਾਰਡਸ ਕੋਲ ਕੋ (1879-80) ਐਲ.ਆਰ. 580 ਕੇਸ 25; ਪੀਕ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਲਿਵਰਪੂਲ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਕਕਿਨਲੇ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ (1970) 1 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. 114; ਵਿੱਟਲ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਚੈਸਟਰਲੀ-ਸਟ੍ਰੀਟ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੌਂਸਲ (1987) 40 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. 82; ਜੇ. ਪਾਇਰੀਕੇਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਫਿਲਡ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ (1983) 8 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. 124; ਐਲਿਸ-ਡੌਨ ਬਨਾਮ ਫਿਜੇਟਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਟੋਰਾਂਟੋ (1978) 28 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. 98; ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਕੰਟ੍ਰੈਕਟਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਲਫਰੈਡ ਮੈਕਆਲਪਾਈਨ ਹੋਮਜ਼ ਨਾਰਥ ਲਿਮਿਟੇਡ. (1995) 76 ਬੀ.ਐਲ.ਆਰ. 59; ਐਸੋਸੀਏਟਡ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਪਿਕਚਰ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੈਡਨੈਸਬਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, (1948) 1 ਕੇ.ਬੀ. 223; (1947) 2 ਆਲ ਈ.ਆਰ. 680 (ਸੀ.ਏ.); ਐਚਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ, ਏ.ਐਸ.ਬੀ.ਸੀ.ਏ. ਨੰ. 5183, 60-2 ਬੀ.ਸੀ.ਏ. – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਮਪਗਡ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵੇਰਵੇ ਆਰਡਰ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1968 ਦਾ 2012.

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 02.11.2007 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਏਐਨ ਨੰਬਰ 227 ਦਾ 2001 ਵਿੱਚ ਏਪੀ ਨੰਬਰ 280 ਦਾ 1999.

ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ:

ਸ਼ਿਆਮ ਦੀਵਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਮਰ ਦਾਵੇ, ਮਹੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ, ਅੰਕੁਰ ਸੈਗਲ, ਆਦਿਲ ਪਾਸਾਰੁੰਪੁਰੀਆ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਯਰ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਤਨਵੀ ਮਾਂਚੰਦਾ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਓ, ਈ. ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ.

ਐਨ. ਵੇਂਕਟਰਾਮਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸੰਜੇ ਕਪੂਰ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਮੇਘਾ ਕਰਨਵਾਲ, ਸੂਰਿਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਅਰਜੁਨ ਭਾਟੀਆ, ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਅਕਸ਼ਤਾ ਜੋਸ਼ੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਸ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ 'ਬਟਲੀਬੋਈ ਐਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ' ਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਤੀ 02.11.2007 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ' ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਲਹ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 37 ਅਧੀਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 23.03.1999 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

2. ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ 27.02.1992 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਨੇ ਬੀਈਈਐਲ ਨੂੰ ਮਹੁਲ ਰਿਫਾਇਨਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 23 ਐਮਐਲਡੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਸੀਵੇਜ ਵਾਟਰ ਰੀਕਲੇਮੇਸ਼ਨ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਵਿਸਤ□ਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਮੇਤ ਸਿਵਿਲ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਲਗਾਉਣ, ਟੈਸਟਿੰਗ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਿੰਗ ਲਈ ਟਰਨਕੀ ਠੇਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ 574.35 ਲੱਖ ਸੀ। ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 18 ਮਹੀਨੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ।

ਕੰਮ 28.08.1993 ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਬੀਈਈਐਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈ ਲਿਖਤੀ

ਬੇਨਤੀਆਂ/ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉੱਤੇ, ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ। ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਸੋਧਾਂ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਆਖਰੀ ਸੋਧ ਮਿਤੀ 20.09.1994 ਨੇ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 10 ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ 30.03.1996 ਤੱਕ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 30.03.1996 ਤੱਕ, 80% ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

3. 04.07.1996 ਨੂੰ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਨੂੰ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਏ। 16.05.1997 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਕੰਮ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਗਾਊ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੁਲਝਾਅ ਲਈ ਸੁਲਹ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਉਸੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੇਕਰ ਬੀਈਈਐਲ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਨੇ 05.05.1997 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬੀਈਈਐਲ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸੀ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

4. ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ), ਮਥੁਰਾ ਰਿਫਾਇਨਰੀ, ਐਚਪੀਸੀਐਲ, ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਨਾਰਾਯਣਨ ਨੂੰ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਨਫ਼ਾ-ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਬੀਈਈਐਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਜਵਾਬ/ਪ੍ਰਤੀ-ਦਾਅਵਾ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਰ-ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਲਗਭਗ 14 ਸੁਣਵਾਈਆਂ 12.03.1998 ਅਤੇ 07.01.1999 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ 24.12.1997 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਈਟ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ।

5. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਮਿਤੀ 23.03.1999, ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਬੀਈਐਲ ਦਾ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4। ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਬੀਈਐਲ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

“ਏ. ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ:

ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 1 - ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨਾਫ਼ਾਬਖ਼ਸ਼ੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਰੁਪਏ 3,38,36,400.00

ਦਾਅਵਾ 27.08.1997 ਤੱਕ ਦੇਰੀ ਦੇ 48 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ਾਬਖ਼ਸ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਮੁੱਲ ਦਾ 10% ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ਾਬਖ਼ਸ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ 10% ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅੰਕੜਾ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਤੋਂ ਉਸੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਖੋਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਅੜਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੇਮਕਸਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਟਕਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ-ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਸਕੀਮ ਲਈ ਮੂਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸੋਧਾਂ ਸਨ, ਅੰਤ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਲਟਕਾਈ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਕਲੀਅਰੈਂਸਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਸੀਵੇਜ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਐਮ.ਸੀ.ਜੀ.&ਬੀ. ਨਾਲ ਵਿਵਸਥਾ ਅਜੇ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪੰਪਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭੂਮਿਗਤ ਪਾਈਪਲਾਈਨਾਂ ਆਦਿ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਵੇਜ ਪਾਣੀ ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਫਾਈ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਣ ਲਗੇਗਾ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ, 30.03.1996 ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਸਮਾਂ 49 ਮਹੀਨੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਠੇਕੇ ਦਾ ਸਮਾਂ 18 ਮਹੀਨੇ ਸੀ, ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ 31 ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 22 ਮਹੀਨੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮਾਲਕ-ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਹੜਤਾਲ, ਲਾਲ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਅਣਪ੍ਰਚਾਵਿਤ ਦੇਰੀਆਂ ਲਈ 3 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 10% ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 10% ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ (ਸਿਕ) ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰੁਪਏ 78,68,833.00 ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 78,68,833.00 ਬਣਦੀ ਹੈ, ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 1,57,37,666.00 ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਰਕਮ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ, ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਇਕੋ ਇਕ ਸਾਧਨ, ਗੁਆਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਤਵਾਰ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ, ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਛੋਟੀ ਢਿੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦਾਵਾ ਨੰਬਰ 2 – ਬੇਕਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਰੁਪਏ 84,59,615.00

ਇਹ ਦਾਵਾ ਉਸ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਬੇਕਾਰ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਸਾਈਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੁਪਏ 50,000.00 ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ 12,00,000.00 ਬਣਦਾ ਹੈ

ਦਾਵਾ ਨੰਬਰ 3 – ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਵਧੀ ਕੀਮਤ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਰੁਪਏ 26,89,638.00

ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਠੇਕਾ ਬੇਜਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਚੂੰਕਿ ਠੇਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਧਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦਾਵਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਾਵਾ ਨੰਬਰ 4 – ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ਰੁਪਏ 19,02,225.00

ਇਹ ਦਾਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 4 ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਹੈ:

(ਜੇ) ਖੁੱਦੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਢੋਆਈ ਰੁਪਏ 12,05,000.00

(ii) ਦੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਡੀਵਾਟਰਿੰਗ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ Rs.5,62,570.00

(iii) ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ Rs.1,01,405.00

(iv) ਫਿਲਟਰ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਲਈ ਚਾਰਜਿਜ਼ Rs.3,1,250.00

ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਮ ਮੁੱਖ ਠੇਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਪਰ ਮਾਲਕ-ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਚੂਕਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਅਤਿਰਿਕਤ ਆਈਟਮਾਂ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਸਮੱਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਾਊਚਰ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਾਵੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਮੈਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਣ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ.I Rs.1,20,000.00 ਹੋਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟੀ ਗਈ ਖੁੱਦੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵੱਲ, ਠੇਕਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ.II ਨਿਲ ਰਕਮ

ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ. III Rs.50,000.00 ਵਾਹਨ ਲਈ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਵੱਲ।

ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ.IV Rs.25,000.00 ਥਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਫਿਲਟਰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੱਲ।

ਕੁੱਲ ਦਾਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਇਨਾਮ: Rs.1,95,000.00 ਖਿਲਾਫ Rs.19,02,225.00

ਦਾਵਾ ਨੰਬਰ.5 – ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲਾਗਤ: ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਜ: ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਾਵਿਆਂ 'ਤੇ 16.05.1997 ਤੋਂ, ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ 'ਤੇ ਮਧਿਆਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਵਾਲੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਜਦੋਂ ਕਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉੱਠੀ ਸੀ) ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 18% ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ: ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 50% ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਲਗਭਗ 80% ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ix) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (ਦਾ) (sic) ਵੱਡੀ ਦੇਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਰਕਮ ਨੂੰ 50% ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

6. 23.03.1999 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਵਾਰਡ ਨੇ ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਲਿਕੁਇਡੇਟਿਡ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ 57.40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦੇਰੀ ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਦੀਆਂ ਛੱਡਤਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਧਾਰ/ਮੁਰੰਮਤ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ 102.05 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਲਈ 160 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਲਈ 9 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

7. ਅਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਦੇ ਦਾਵਾ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਖਾਮੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਜਵਾਬੀ ਵਜੋਂ ਉਦ੍ਧ□ਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ) ਨੂੰ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ

ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਵਿਧ ਅੜਚਨਾਂ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੁਖ ਨਾ ਤਾਂ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਤੀਜਾ, ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ' ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਮੰਡੇਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਾਂਗੇ।

8. ਦੂਜੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਅਨੁਬੰਧ ਮੁੱਲ ਦੇ 10% ਨੂੰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 10% ਨੂੰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ 78,68,833/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 1,57,37,666/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਐਚ.ਪੀ.ਸੀ.ਐਲ. ਨੂੰ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅੰਕੜੇ ਕਿਵੇਂ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ...ਰਕਮਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ। ਅਸੀਂ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਕਲੇਮ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਕੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਨਮਾਨਿਤ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ BEEL ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਚਾਰਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਂਗੇ ਉਕਤ ਗਣਨਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ, ਜੋ ਕਿ ਤੀਜਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ।

9. ਅਸੀਂ ਤੀਜੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਪੁਖਤਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਧ□ਤ ਇਨਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ 'ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 1 - ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਅਧੀਨ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 27.08.1997 ਤੱਕ 48 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਗਣਨਾ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਅਨੁਬੰਧ ਮੁੱਲ ਦਾ 10% ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਹੋਰ 10% ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 3,38,46,107/- ਦੇ ਅੰਕੜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਇਨਾਮ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ 'ਚ, ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 1 ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਕਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੁੱਲ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਅਵਧੀ 49 ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਮੂਲ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਅਵਧੀ 18 ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ 31 ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਬਿਆਨ 'ਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾਂ 'ਚ 22 ਮਹੀਨੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹੋਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਕਾ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਵਾਧੂ 3 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਦੇਰੀਆਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੜਤਾਲਾਂ, ਲਾਲ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ, ਅਤੇ ਬਲ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਸਮਾਂ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਕਾ ਨੇ, ਚੂਕ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, 18 ਮਹੀਨੇ, ਭਾਵ, ਮੂਲ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਅਵਧੀ, ਪਲੱਸ ਬੀਈਈਐਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ 4 ਮਹੀਨੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ 3 ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਬਲ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੂਕ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਬੀਈਈਐਲ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ/ਹਰਜਾਨਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ 24 ਮਹੀਨੇ ਹੈ।

10. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ, ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਵੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ 'ਚ, ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਵੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਕੰਮ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਇਗੀਆਂ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਿਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ/ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਚ, ਬੀਈਈਐਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ, ਓਵਰਹੈੱਡਸ 'ਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਹਰਜਾਨਾ/ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਗਣਨਾ ਲਈ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਰਕਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਨਾਫ਼ੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਹਰਜਾਨੇ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ/ਅਦਾਇਗੀਯੋਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਕੰਮ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ 'ਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਇਹ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੀ

ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਰੁ. 5,74,35,213.00ਪੀ ਸੀ। ਇਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ 31.08.1993 ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਆਰ.ਏ. ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 4 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਰੁ.1,21,95,859.68ਪੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 30.03.1996 ਨੂੰ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੰਮ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਰ.ਏ. ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 37 ਅਨੁਸਾਰ, ਰੁ. 2,92,07,619.13ਪੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ 01.09.1993 ਅਤੇ 30.03.1996 ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੁ. 2,92,07,619.13/- ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅੱਸੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਆਰ.ਏ. ਨੰਬਰ 37 ਤੱਕ ਚੱਲ ਰਹੇ ਖਾਤੇ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ਰੁ.4,14,03,478.18ਪੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਰੁ. 1,14,87,042.00ਪੀ ਸੀ। ਰੁ.1,14,03,478.81 ਦਾ ਵੀਹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੁ.22,97,404.48ਪੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਰੁ.2,92,07,619.13/- ਤੱਕ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਭਾਵੇਂਕਿ, ਇਨਾਮ ਨੇ 16.05.1997 ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 18% ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

12. ਇਨਾਮ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚਰਚਾ, ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ 50% ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

13. ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਬੀਈਈਐਲ ਨੇ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਨਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਬਨਾਮ ਬਰਨੀ ਸ਼ਿਪ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ,* ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ*, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਏ.ਟੀ ਬ੍ਰਿਜ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਗੁਜਰਾਤ*, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

14. ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 102 ਤੋਂ 107 ਤੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ, ਐਮਡੇਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ, ਅਤੇ ਐਚਲੇਅ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

102. [ਸੰਪਾਦਕ: ਪੈਰਾ 102 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਨੰ. ਐਫ.3/ ਐਡ./3.5/2006 ਮਿਤੀ 31-7-2006 ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ] - ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਕੀ ਤਰੀਕਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ; ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮ.ਐਨ. ਗੰਗੱਪਾ ਬਨਾਮ ਅਤਮਾਕੁਰ ਨਾਗਭੂਸ਼ਣਮ ਸੈੱਟੀ & ਕੰ. [(1973) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 406] ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ।

102-ਏ. ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਣ, ਕਿ ਦੂਜਾ ਕੁਝ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਲੈਰੈਂਸ ਕੇ. ਵੁੱਡਸ ਆਫ਼ ਕੋਲਚੈਸਟਰ ਲਿਮਿਟੇਡ [(1967) 1 ਕਿ .ਬੀ. 278 : (1966) 3 ਆਲ ਈ.ਆਰ 683 : (1966) 3 ਡਬਲਿਊ.ਐਲ.ਆਰ 706 (ਸੀ.ਏ)], ਆਲ ਈ.ਆਰ ਪੰ. 690 ਜੀ).

103. ਮਧਿਆਸੀ ਨੇ ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਪਰਿਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮਧਿਆਸੀ ਨੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

104. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਮ/ਆਈ ਨੇ ਇੱਕ ਮਿਸਟਰ ਡੀ.ਜੇ. ਪਾਰਸਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ

ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਗਵਾਹ ਨੇ ਮਿਕੈਨਿਕਲ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਅਮੇਰਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਧੀਆ ਹੋਈ ਓਵਰਹੈੱਡਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਣ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਹੋਈ ਓਵਰਹੈੱਡਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵੀਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਡੀ.ਜੇ. ਪਾਰਸਨ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਯੂਐਸ$ 1,190,500 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

(ਕ) ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲਾ: ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਵਿੱਚ, ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦਾ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ = ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ x ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ"

ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ

ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਲਾਗਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕਾਰਕ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੀਆਂ ਲਾਗਤਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(ਬੀ) ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ: ਐਮਡੇਨ ਦੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਵਿੱਚ, ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦਾ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ = ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ x ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ"

100
ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ

ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕੁੱਲ ਓਵਰਹੈੱਡ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਟਰਨਓਵਰ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਅਸਲ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇਰਵੈਸਟ ਹੋਲਸਟ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਕੂਪ ਵੋਲਸੇਲ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟੇਡ [ਫੈਸਲਾ 17-2-1998, [1998] EWHC ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ 339], ਬੀਚਵੁੱਡ ਡਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੋ. (ਸਕਾਟਲੈਂਡ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮਿਚੇਲ [ਫੈਸਲਾ 2-2-2001, (2001) CILL 1727] ਅਤੇ ਹਾਰਵੀ ਸ਼ੋਪਫਿਟਰਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਡੀ ਲਿਮਿਟੇਡ [ਫੈਸਲਾ 6-3-2003, (2004) 2 All ER 982 : (2003) EWCA Civ 1757] ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

(ਸੀ) ਐਚਲੇਅ ਫਾਰਮੂਲਾ: ਐਚਲੇਅ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਰਮਡ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬੋਰਡ ਆਫ ਕੰਟਰੈਕਟ ਅਪੀਲਜ਼ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਐਚਲੇਅ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਇਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਸਲ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਮੂਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ

ਦਾ ਕੁੱਲ ਓਵਰਹੈੱਡ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਆਵੰਟਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਠੇਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਠੇਕੇ ਲਈ ਆਵੰਟਿਤ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ ਰਕਮ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਚਲੇਅ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਿਟ ਕੋਰਟਸ ਵਲੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਆਵਜੇ ਲਈ ਇਕਲੌਤਾ ਸਾਧਨ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

105 .ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਮਿਸਟਰ ਦੀਪਾਂਕਰ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਕੋਰ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਡ ਸਟੇਟਸ [ਫੈਸਲਾ 10-6-2003 (ਯੂਐਸਸੀਏ ਫੈਡ ਸਰਕ)], 316 ਐਫ 3ਡੀ 878 [ਫੈਡ ਸਰਕ 2003], / ਗੈਲੋਵੇ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕੋ ਬਨਾਮ ਮਿਆਨੀ ਅਤੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਬਾਲਟੀਮੋਰ [ਫੈਸਲਾ 25-9-2002, 207 ਐਫ 2ਡੀ 1114 (2002) : 147 ਐਮਡੀ. ਐਪ. 149] ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਜੀ. ਵਿਲੀਅਮ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਵਾਈਟ [271 ਐਫ 3ਡੀ 1055 (ਫੈਡ. ਸਰਕ. 2001)]।

106 .ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫਾਰਮੂਲੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਸੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

107 .ਜੇਕਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ ਨੇ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

15. ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 187211 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 552 ਅਤੇ 733 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਕੰਟਰੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮੋਡ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਣਨਾ ਉਪਸਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਧਿਆਸਤਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

16. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਲਾਭ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਨੁਕਸਾਨ ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਦੇਰੀ ਮਾਲਕ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਠੇਕਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ, ਜਿਸ ਨੇ ਚੋਟ ਖਾਧੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਤਨੀ ਉਹ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਗਲਤੀ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਹਿਣੀ ਪਈ ਹੋਵੇ।

17. ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਰਮੂਲੇ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਸਿਰ ਹੇਠ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਧ□ਤ

ਇਨਾਮ, ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਅਤੇ 73 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

18. ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬੀਈਈਐਲ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ "ਵਿਆਖਿਆ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕਾਲਮ ਨਾਲ ਜੋੜੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਚਾਰਟ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਟ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ.

ਵੇਰਵੇ

ਰਕਮ (ਰੁ.)

ਵਿਆਖਿਆ

8.

ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ

24 ਮਹੀਨੇ

ਕੁੱਲ ਸਮਾਂ 49 ਮਹੀਨੇ ਲੱਗੇ (ਪੰਨਾ 56 ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.) (22 ਫਰਵਰੀ 1992 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 1996 ਤੱਕ)।

ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਚੂੰਕਿ 22 ਮਹੀਨੇ ਯਾਚੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ 49 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। (ਪੰਨਾ 56 ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.)।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੋਰਸ ਮਜ਼ੂਰ ਦੇ ਕਾਰਨ 3 ਮਹੀਨੇ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 49 - 22 - 3 = 24 ਮਹੀਨੇ ਵਾਧੂ ਕੰਮ। (ਪੰਨਾ 56 ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.)।

9.

ਵਾਧੂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ

1,25,31,818.48

ਇਹ ਰਕਮ ਵਾਧੂ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 24 ਮਹੀਨੇ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕੀਤੇ 244 ਮਹੀਨੇ।

24 * ਰੁ.5,22,138.27 = ਰੁ. 1,25,31,818.48 ਸੀਰੀਅਲ ਨੰ. ਵੇਰਵੇ ਰਕਮ (ਰੁ.) ਵਿਆਖਿਆ

10. ਵਾਧੂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 30.03.1996 ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ (ਆਰ.ਏ. ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 37) 2,92,07,619.13 ਇਹ ਰਕਮ ਅਗਸਤ 1993 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 1996 ਤੱਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਵਾਧੂ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋ-ਰਾਟਾ। 58,41,523.80 ਇਹ 2,92,07,619.13 (10) ਦਾ 20% ਹੈ।

ਚੂੰਕਿ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ (10) ਤੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ (10) ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਮਧਿਆਧਿਕਾਰੀ ਨੇ (11) ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ

12. 27.08.1997 ਤੱਕ ਝੱਲੀ ਗਈ ਨੈੱਟ ਘਾਟਾ [(9) – (11)] 66,89,791.68 ਇਹ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਘਾਟਾ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ (9) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 1,25,31,318.48 ਸੀ।

ਚੂੰਕਿ, ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾ ਨੇ ਰੁਪਏ 58,41,523.80 (11) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਸੇ ਰਕਮ ਨੂੰ ਮਧਿਆਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

13. 27.08.1997 ਤੱਕ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਾਟੇ [(7) – (12)] 1,57,37,666.58 ਇਹ ਰਕਮ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਦੇਣਯੋਗ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਅਤੇ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਲਈ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਹੈ। ਮਧਿਆਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਪੰਨਾ 56 ਦੀ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.)

19. ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਰਥਕ ਚਾਲਾਕੀ ਹਨ ਜੋ ਪਿੱਛੇ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਗ਼ੂੜ੍ਹ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਹੇਠਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਲਈ:

(i) ਐਸ.ਨੰ.7 ਨੇ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ 01.09.1993 ਨੂੰ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੈੱਟ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੁ. 90,47,871/- ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ 4 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਬਲ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਵਧੀ ਦੇ 3 ਮਹੀਨੇ ਜੋੜੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਸ.ਨੰ.7 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਮਿਤੀ 01.09.1993 ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਣਨਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਸ.ਨੰ.7 ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋੜਨਾ ਪਵੇਗਾ।

(ii) ਰੁ. 90,47,871/- ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਤਦ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੁੰਦਾ, ਜੇਕਰ 01.09.1993 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ। ਪਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ 01.09.1993 ਤੋਂ 30.03.1996 ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਮੁੱਲ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰੁ. 2,92,07,619.139 ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਭਾਂ/ਲਾਭਕਾਰੀਤਾ ਅਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੰਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।13 ਹੋਰ, ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨੁਰੂਪ ਵਾਧੇ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਠੇਕੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਧੇਰੇ ਮੌਦਰਿਕ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁਫ਼ਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਜਾਂ ਵਧਾਉ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 3 ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 7 ਅਧੀਨ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 90,47,871/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ, ਇਸ ਲਈ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਣਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(iv) ਚਾਰਟ ਅਨੁਸਾਰ, 90,47,871/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਮਧਿਆਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 12 ਤੇ, 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ 27.08.1997 ਤੱਕ, ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 68,69,784.6P ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਰਕਮ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 12 ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਕ ਵਾਧੂ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੋ ਰਾਟਾ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਣਨਾ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਲ ਦੁੱਗਣੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਉੱਲੇਖਿਤ ਰਕਮ 90,47,871/- ਰੁਪਏ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਵੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਧੂਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ 20% ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 7 ਅਧੀਨ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਾਰੀਖ 27.08.1997 ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ, ਬੀਈਈਐਲ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

20. ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਧੂਰੇ ਰੋਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਿਕ ਵੱਲੋਂ ਉਲੰਘਣਾ ਮੌਲਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਾਂ, ਮੌਲਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿਰਮਾਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਘਟੀ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ।14 ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਿਕ ਵੱਲੋਂ ਮੌਲਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ, ਨਿਰਮਾਤਾ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੁਰੰਤ ਅਨੁਬੰਧ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਅਧੂਰੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਜਾਂ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਲਾਗਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਖਰਚੇ ਇੱਕ ਕੰਮ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਬਲਕਿ ਉਹ ਆਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

21. ਹੱਡਸਨ, ਐਮਡੇਨ ਜਾਂ ਐਚਲੀਏ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਰਗੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਪੀਕ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ (ਲਿਵਰਪੂਲ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਮੈਕਿੰਨੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਵਿਟਲਾ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਚੈਸਟਰ-ਲੀ-ਸਟ੍ਰੀਟ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਕੌਂਸਲ, ਅਤੇ ਫਿਨੇਗਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼ੈਫੀਲਡ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਾਮਲੇ ਐਲਿਸ-ਡੈਨ ਬਨਾਮ ਟੈਰੰਟੋ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਸਿਦਾਂਤਕ ਗਣਿਤੀ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ/ਨੁਕਸਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੀਕਰਣ ਜਾਂ ਵਿਧੀ ਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਨਾ(ਆਂ) ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

22. ਹੱਡਸਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਬਿਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟਸ ਦੇ 10ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਫਾਰਮੂਲਾ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਲਡਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਿਲਡਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਠੇਕਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਫਾਰਮੂਲਾ ਤਿੰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਆਦਤਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਾਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਦੂਜਾ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਸੀ; ਅਤੇ ਆਖਰੀ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਆਮ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਆਸਵਾਸਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

23. ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਠੇਕੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਘਾਟੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਟਰਨਓਵਰ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਠੇਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਸੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਤਰਕ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ, ਬਿਲਡਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਕੰਮ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ, ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਕਾਰਨ ਠੁਕਰਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ। ਜੇਕਰ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਿਲਡਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਮੁਨਾਫਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਕੰਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਐਲਫਰੈਡ ਮੈਕਆਲਪਾਈਨ ਹੋਮਜ਼ ਨਾਰਥ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

"ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ:

"ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਐਮਡੇਨ ਫਾਰਮੂਲਾ, ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲੇ (ਦੇਖੋ ਹੱਡਸਨ ਆਨ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟਸ, (11ਵੀਂ ਐਡੀ., 1995) ਪੈਰਾ 4-182 ਅਤੇ ਅਗਲੇ) ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਕਕਾਲੀ ਐਚਲੇਅ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਾਲ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਔਚਿਤਯ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਹੱਡਸਨ ਫਾਰਮੂਲਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਧਨ ਦਾ ਤੱਤ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਹੱਡਸਨ ਪੈਰਾ 4.185) ਭਾਵ ਮੁਨਾਫਾ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕੰਮ ਦੀ ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੋਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਮ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਵਾਲਿਊਮ ਤੋਂ, ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਹੋਣਗੇ ਜੇ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ (ਜਾਂ ਇਸਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ) ਇਕ ਠੇਕੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇ।"

24. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ., ਹੱਡਸਨ ਦੇ 11ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਚਲੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਤੀਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਸਹੀਤਾ ਅਤੇ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਾਰਮੂਲਾ, ਜੋ ਕਿ 1960ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਬਾਰੀਕੀ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਡਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਨੂੰ ਆਈਟਮਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਬਿਲਡਰ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਠੇਕਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਵਾਲੇ ਠੇਕੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁੱਲ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤਿਕ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ, ਹੱਡਸਨ ਅਤੇ ਐਚਲੀ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਠੇਕੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਹਫਤਾਵਾਰ ਜਾਂ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

25. ਹੱਡਸਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦੁੱਗਣੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਭ ਨੂੰ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੁੱਗਣੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ, ਇਹ ਸੁਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨੂੰ 'ਠੇਕੇ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਾ ਓਵਰਹੈੱਡ ਅਤੇ ਲਾਭ'21 ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਵਿਧਤਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਵਾਧੂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਖਾਤੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹੱਡਸਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਫਾਰਮੂਲਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਵਲ ਅਣਗ੍ਰਹਿਤ ਓਵਰਹੈੱਡ ਦੇ ਲਾਗਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਮੋਟੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਗਣਨਾ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ।

26. ਹੱਡਸਨ ਆਪਣੇ 14ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਜਾਂ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਚਲੀ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲਾ ਦਾ ਵੀ, ਅਤੇ

ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੱਡਸਨ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਦਾਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਉਪਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣੀ ਵਸੂਲੀ, ਹੋਰ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨਾਲ ਓਵਰਲੈਪ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਵਿਧਤਾ(ਵਾਂ) ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਮੋਟਾਈ", ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖਰਚੇ ਜੋੜਨਾ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਨਵਿੰਸਿੰਗ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਰ ਸਟੀਕ ਅਤੇ ਤੱਥਪੂਰਣ ਹੈ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਡਸਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ, ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਜਾਂ ਗਣਿਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਅਸ਼ੁੱਧੀਆਂ ਹਡਸਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ. ਹਡਸਨ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ।

27. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਧ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੱਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕੜੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਰੁ. 1,57,37,666/- ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰੇਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਠੇਕੇ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਰੁ. 5,74,35,213/- ਦਾ ਸੀ। ਰੁ.1,21,95,898/- ਕੰਮ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੁ. 2,92,07,619.13 ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੁ. 4,14,03,478.81 80% ਕੰਮ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਰੁ.1,14,87,042.00 ਸੀ। ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ/ਲਾਭਪ੍ਰਦਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਰੁ.1,57,37,666/- ਸੀ। ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ਾਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਖੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ/ਨੁਕਸਾਨੀ ਦੇ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਜਾਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

28. ਮਧ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਇਹ ਤਰਕ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਓਵਰਹੈੱਡ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਐਤਵਾਰ ਜਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

29. ਅਸੀਂ ਬੇਕਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਰੁ.84,00,000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਰੁ.12,00,000/- ਲਈ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਧ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਸਾਈਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਸਮਗਰੀ ਹੈ। ਸਾਈਟ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਮਧ ਨਿਆਂਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਸਤ 1997 ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਬੀ.ਈ.ਈ.ਐਲ. ਨੇ ਠੇਕਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰਚ 1996 ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਇਪਸੇ ਦਿਕਸਿਤ 'ਤੇ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਲਈ।

30. ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ, 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਵੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਐਤਰਾਜ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਰਥਾਤ 21.06.1999 ਨੂੰ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਐ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਵਿੱਚ 23.10.2015 ਤੋਂ ਮੁੜਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਨੂੰ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੋਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਐ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ

ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

31. ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਐ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਤਹਤ ਦੂਜੀ ਨਜ਼ਰ ਦੀ ਹੱਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੈ।23 ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਦਾਲਤੀ ਅਦਾਲਤੀਕਰਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ-ਸਟਾਪ ਨਿਰਣਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਬੇਵਜਹ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨਾਥਮਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਾਰਸ਼ਿਲਾ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸਵੈਚਾਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰਣਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੈਪਚਾਰਿਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।24 ਉਲਟ, ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਸਵਾਯਤਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਣ ਬਚਾਅ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਵਾਦਾਂ/ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਹੱਲ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਂ। ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਅਨਿਆਇਕ, ਮਨਮਾਨਾ, ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਅਨਿਆਇਕ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਰੂਪ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੱਲ ਹੈ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਆਇਕਤਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀਆਂ ਨਿਆਇਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 'ਨਿਆਇਕ' ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਨਤੀਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ, ਜੋ ਮਧਿਆਸਤਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣਾ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਮੌਲਿਕ ਹਨ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਏ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਮੰਤਰਣ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਇਕ ਸੌਖੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੋਸਟ ਇਨਾਮ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

33. ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34, 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ 23.10.2015 ਤੋਂ ਮੁੜ-ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

"34. ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।—(1) ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਨਾਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇਵਲ ਉਸ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ—

(a) ਜੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ—

(i) ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਸੀ; ਜਾਂ

(ii) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ; ਜਾਂ

(iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਨਾਮ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਇਨਾਮ ਦਾ ਜੋ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(v) ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ

(b) ਅਦਾਲਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ—

(i) ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ।—ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਦੀ ਆਮਤਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਥੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਬਣਾਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 75 ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 81 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(3) ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 33 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜੋ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗੀ।"

34. ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਧਾਰਾ 34 ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਸੱਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ, (a) ਅਤੇ (b)। ਧਾਰਾ (b) ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii), ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਮਧਿਆਂਚਾਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ' ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖਾਂਗੇ।

35. ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਕ) ਅਧੀਨ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਤੋਂ (v) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਅਯੋਗਤਾ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਮਧਿਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਬਿਨੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਧਿਪੱਖੀ ਜਾਂ ਮਧਿਪੱਖੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ; ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਧਿਪੱਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਾਂ ਮਧਿਪੱਖੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਗੈਰ-ਤਰਕਸੰਗਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ I ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (iv) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਪੱਖੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਧਿਪੱਖੀ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਚਿਆ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਧਿਪੱਖੀ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਧਿਪੱਖੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਮਧਿਪੱਖੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਮਧਿਪੱਖੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਧਾਰਾ (ਕ) ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ, ਭਾਵੇਂ ਓਬਿਟਰ ਡਿਕਟਾ ਵਜੋਂ, ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

36. ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34(2) ਦੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸੰਦੇਹ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਤੇ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ' ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਬਣਤਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 75 ਜਾਂ 81 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 75 ਅਤੇ 81 ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਸੁਲਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 75 ਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਸੁਲਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 81 ਸੁਲਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 'ਧੋਖਾਧੜੀ' ਅਤੇ 'ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ' 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਅਧੀਨ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਾਰ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

37. ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਨੇ 23.10.2015 ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ।

"ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2-ਏ) ਵਿੱਚ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ 23.10.2015 ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਮਧਿਆਸਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉੱਤਪੰਨ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੇਟੈਂਟ ਅਵੈਧਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪ-ਭਾਗ (2-ਏ) ਵਿੱਚ ਏ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ-ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਭਾਗ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

37. 23.10.2015 ਤੋਂ ਪਿਛਲਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲਾ ਐਕਟ 2016 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਹੈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੋ ਨਵੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 25 ਉਪ-ਧਾਰਾ (2-A) ਤੋਂ A&C ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤੱਕ, ਜੋ ਕਿ 2016 ਦੇ ਐਕਟ ਨੰ. 3 ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ 23.10.2015, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਹੋਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਪੇਟੈਂਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦ A&C ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2-A) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਨੂੰਨ

ਦੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੁਆਰਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਭਾਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਂਡ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ 34(2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ (ਦੂਜੀ) ਲਈ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

38. ਐਂਡ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਸੰਕੀਰਣ ਦੋਨੋਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਓਐਨਜੀਸੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਾਵ ਪਾਈਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ,26 ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧਾਰਣਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। 'ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ' ਦੀ ਅਵਧਾਰਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਂਡ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇ:

(ਕ) ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਨੀਤੀ; ਜਾਂ

(ਖ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ; ਜਾਂ

(ਗ) ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ; ਜਾਂ

(ਘ) ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਜੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਿਰਫ ਗਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਤਿੰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ: (ਕ) ਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ; (ਖ) ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਅਵਾਰਡ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗੂਕਰਨ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ; ਅਤੇ (ਗ) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਵਾਲਾ ਠੇਕਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 73 ਅਤੇ 74 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਤਰਲ ਨੁਕਸਾਨ, ਆਮ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਟਿਪੁਲੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਕ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਫਰੈਂਡਸ ਕੋਲ ਕਾਰਬੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ, ਸੈਂਟਰੋਡੇਲ ਮਿਨਰਲਜ਼ ਅਤੇ ਮੈਟਲਜ਼ ਇੰਕ ਬਨਾਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਾਪਰ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, ਜੇ.ਜੀ. ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਐਲ.ਐਸ.ਐਨ. ਮੁਰਥੀ.31

39. 2006 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ. ਵਿੱਚ, ਸਾਵ ਪਾਈਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਿੱਛੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਰੇਨੂ ਸਾਗਰ ਪਾਵਰ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਕੋ. ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਅਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਅਧਾਰ 'ਪੇਟੈਂਟ ਅਵੈਧਤਾ' ਨੂੰ ਸਾਵ ਪਾਈਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਮੈਕਡਰਮੋਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਕ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੇਟੈਂਟ ਅਵੈਧਤਾ, ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਇੰਨਾ ਅਨਿਆਇਆ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇ। ਜਦੋਂ

ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਿਸੇ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ, ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮੱਝਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਕੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੀ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

40. ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਸਪਾਤ ਨਿਗਮ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਨ ਚੰਦ ਰਾਮ ਸਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਨੁਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ

ਮਧਿਆਸਥ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਮਧਿਆਸਥ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀ। ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

4.1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਓਐਨਜੀਸੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੈਸਟਰਨ ਗੇਕੋ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲਿਮਿਟੇਡ,34 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਸਾਵ ਪਾਈਪਸ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਨੀਤੀ' ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ 'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਨੀਤੀ' ਦਾ ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਨੀਤੀ' ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਵਜੋਂ ਤਿੰਨ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਆਇਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹਨ: ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਵਫਾਦਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਮਨਮਾਨੇ, ਤੁਚਛ ਜਾਂ ਸੰਕੀਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੱਚੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਉਚਿਤ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਦੂਜੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨਾ ਲਾਉਣਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਖਾਮੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਮਨ ਲਾਉਣਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਏਐਂਡਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(3)(ਏ) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਧਾਰਾ 34(2) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 34(2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34(2) ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (ਬੀ) ਦੀ ਉੱਪ-ਧਾਰਾ (ii) ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਅਸਮਾਨਤਾਪੂਰਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਿਪਰੀਤਤਾ ਜਾਂ ਤਰਕਹੀਣਤਾ ਹੈ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਵੈਂਡਨਸਬਰੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਟੱਚਸਟੋਨ 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ36 . ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸੁਚੇਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ 'ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ' ਦਾ ਗਠਨ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਗਣਨਾ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਧੀ ਜੈਕੇਟ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਲਸ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ,

ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਥਕਾਰ ਅਤੇ ਖੇਡ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੈ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੋੜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

42. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਨੇ ਐਂਡ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ 'ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਨੀਤੀ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਨਿਆਇਕ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਣ ਹੋਵੇ। ਉਲਟ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਵੀ ਮਨਮਾਨਾ ਅਤੇ ਤੁਕਬੰਦੀ ਨਾਲ ਉਕਤ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

43. ਵੈਸਟਰਨ ਗੇਕੋ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ (ਅ) ਇਹ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; (ਬੀ) ਜੇ ਮਧਿਆਇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ (ਸੀ) ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰ-ਕਮ-ਅਸੈਸਿੰਗ ਅਥਾਰਿਟੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਵਿਕ੍ਰਿਤਤਾ ਦੇ ਅਚ੍ਛੇ ਕਾਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟੈਸਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਐਂਡ ਸਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤਰਕ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਾਰਕਿਕਤਾ ਦੀ ਖਾਮੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰਸਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਸੰਖੇਪ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵਿੱਚ

ਬਿਲਡਰਾਂ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਮਧਿਆਲਈ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਇਕ ਇਨਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਨ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਮਧਿਆਲਈ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਕ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇ। ਕਈ ਵਾਰੀ, ਫੈਸਲੇ ਇਕਤਾ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉੱਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਲਟਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮਧਿਆਲਈ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਮਨਮਾਨਾ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਸੀ। ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਤੀਜੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ, ਨਿਆਂ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਉੱਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਇਕ ਇਨਾਮ ਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਤਰਾਤਮਾ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦਾਵੇਦਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦਾਵਾ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਦੇ ਉੱਚੀ ਰਕਮ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸਮਝੌਤੇ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਮੂਲਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇੱਥੇ ਫਿਰ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਤਰਾਤਮਾ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦੇਵੇ। ਹੋਰ, 'ਸਪਸ਼ਟ ਅਵੈਧਤਾ' ਤਿੰਨ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ: (ਕ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਵੈਧਤਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਕ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28(1)(ਕ) ਦੇ ਖੰਡ (ਕ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ I ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਲਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਤਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਲਈ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਤੀਜਾ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 28(3) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਪਾਰ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ। ਇਹ ਆਖਰੀ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਲਈ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਲਈ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮਧਿਆਲਈ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਚਿਤ ਮਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਕਰੇ।

44. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੋਧ ਨੂੰ ਜਾਂਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ 23.10.2015 ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 246 'ਤੇ ਸੁਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ "ਪਬਲਿਕ ਪਾਲਿਸੀ – ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 246 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਾਸ" ਫਰਵਰੀ 2015 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੁਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਰਬਿਟ੍ਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟਸ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੈਸਟਰਨ ਗੇਕੋ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਸੋਸੀਏਟ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਭਿਆਸ 'ਤੇ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਘਟਾਓ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਐਮਟੀਐਨਐਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਵੇਦਾਂਤਾ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਅਤੇ ਸਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ. & ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਜ਼ ਅਥਾਰਿਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ 2016 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਤ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਜਾਂਚਦੇ ਹਨ। ਐਮਟੀਐਨਐਲ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਸਸੰਗਯੋਗ ਇੰਜੀ., ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੋਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

45. ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸਥਾਰਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡ, ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤਰਕ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਦੁੱਗਣੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਆਦਿ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਐਂਡ ਸੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 377 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

46. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate